

Ka diinan mɔɔkɔkɔw/sagadendelaw sigi

Ni diinan mɔɔkɔkɔw tɛ kafo kɔkɔ, defacto ɲemɔɔkɔw wala waajulikɛla bena kafodenw ɲininga u ka cɛɛw kofɔ u be minw jati ko u be se ka kɛ u ka diinan mɔɔkɔkɔw ye. Cɛɛ minw b'a fɛ k'o baara kɛ Alako ta fan fɛ, u be taga n'u ye legilizi kuru bɛɛ ɲɛɛ na walisa u ka sɔn u ma.

Egilizi minw ka diinan mɔɔkɔkɔw be yen, nin ye fɛɛɛw ye minw lɔnnin lo, legilizi sifa caaman be baara kɛ n'u ye. N'a sɔkɔ fɛɛɛ wɛɛw be yen minw ma lɔn.

1. Sisan diinan mɔɔkɔkɔw be cɛɛ dɔ wala cɛɛ dɔw sugandi ani u be legilizi ɲininga u ka sɔn o ma.
2. Diinan mɔɔkɔkɔw b'a fɔ legilizi ye ko cɛɛ o cɛɛ b'a fɛ ka kɛ diinan mɔɔkɔkɔw ye ani a b'a jati ko a be se k'o kɛ, o ka kan k'o fɔ kafo ye. Ni kafo sɔnna a ma ko a be se ka kɛ diinan mɔɔkɔkɔw ye.
3. A ɲinina legilizi fɛ a ka cɛɛw tɔɔkɔw di walisa ka kɛ diinan mɔɔkɔkɔw ye. O cɛɛw be weele k'a file n'u b'a fɛ ka diinan mɔɔkɔkɔw ka baara kɛ, n'u jatilen lo k'u be se o baara la, u be kɛ diinan mɔɔkɔkɔw ye.
4. Diinan mɔɔkɔkɔw b'a ɲini kafo fɛ u ka cɛɛ minw tɔɔkɔw di, u b'a jati ko u be se k'o baara kɛ. O kɔ, diinan mɔɔkɔkɔw be cɛɛw sugandi o lisi kɔkɔ ani .
kele. a ɲini kafo fɛ u ka sɔn o ma wala .
b. tɔndenw bena lɔɔkɔkun fila sɔkɔ ka setigiya koow bɛɛ ɲɛnabɔ.
5. Balimacɛ min b'a fɛ ka kɛ diinan mɔɔkɔkɔw ye, ale be sisan diinan mɔɔkɔkɔw ɲininga n'a be se ka kɛ diinan mɔɔkɔkɔw ye.
kele. U sɔnna ani a kɛra diinan mɔɔkɔkɔw ye wala .
b. U be sɔn o ma ani u b'a ɲini legilizi ka sɔn u ma.
6. Diinan mɔɔkɔkɔw be cɛɛ dɔw sugandi minw tɛ sagadendelaw ye walisa u ka kɛ ɲɛminɛbagaw ye sugandili baara la ani k'u yira kafo kɔkɔ. U be cɛɛ minw jati diinan mɔɔkɔkɔw ye, u b'a ɲini u fɛ u k'olu tɔɔkɔw di labɛnbaga dɔ ma. O laɲɛn ɲɛminɛbagaw bena ɲɔɔkɔkun ben ni cɛɛ kelen kelen bɛɛ ye k'a file n'u b'a jati ko u be se ka baara kɛ ka kɛɲɛ ni Bibulu ka fɔta ye ani n'u b'a fɛ ka diinan mɔɔkɔkɔw ka baara kɛ. N'u b'a fɛ, u be gafe dɔ di u ma .Sagadendɛla lɔɔkɔkɔ ka kalan kɛ (egilizi dɔw b'a jati ko waajuli min be kɛ sagadendelaw n'u ka baara koo la, o lo be kɔ). Ni lɔɔkɔkun kelen kalan kɔ, o cɛɛ minw sɔnna baara ma min kofɔra saan 1914 la.Sagadendɛla lɔɔkɔkɔ , kalan ɲɛminɛbagaw bena u yira kafo la ani k'a ɲini u fɛ u ka sɔn u ma. Mɔɔkɔw bena lɔɔkɔkun fila sɔkɔ ka koo o koo ɲɛnabɔ .

“[Ka] mɔɔɔ senumanw laben u ka baara kama, ka Krista farikolo sabati, fɔɔ an bɛɛ ka kɛ kelen ye lanaya ni Ala Dence lɔnniya la, ka kɛ cɛkɔɔɔbaw ye, ka kɛ Krista dafanin hake ye, janko an kana kɛ denmisenw ye tugun, minw be yeɛma yeɛma Ala ka kalanw fɛ. mɔɔɔw, u ka nanbarakow fɛ ni nanbarakow ye. 4:11-16 kɔɔɔ).

Sagadɛndɛlaw ka baara surun:

kele. Ka mɔɔɔw kalan, k'u balo, k'u demɛ ani k'u kɛ mɔɔɔkɔɔɔbaw ye.

b. Aw ye mɔɔɔw ladi, k'u ladi, k'u ladi, k'u barika bonya.

c. Bɛɛn ni bɛnbaliya sabati.

d. Minw barika ka dɔɔɔ farikolo ta fan fɛ, nka Alako ta fan fɛ fɔɔɔ, olu dususaalo ani banabagatɔɔw dusu saalo.

e. Minw tununa wala minw be tununa, aw k'olu jini ani k'u lakuraya.

f. Balima minw be u ka mara kɔɔɔ, ani minw tɛ Krista la, aw ka Ala daali aw yɛɛ ye.

g. Farati minw be jɛnamaya sira kan, aw k'o balimaw lasɔmi.

h. Ala ka mɔɔɔ senumanw laben baara kama, (show & tell).

Nne. Aw ye faninyakaramɔɔɔw ni o ta faninyakaranw jaraki; i n'a fɔɔ:

1) Mɔɔɔ min be ban ko Krista ye Ala ye adamaden farikolo la.

2) Mɔɔɔ kelen be kisi k'a sɔɔɔ a ma saniya Krista joli fɛ.

3) Mɔɔɔ be min kɛ, o lo b'a to a be kisi.

(1 Timote 3:2-7; Titi 1:6-11; 1 Piyɛri 5:2-4; Kɛwaliw: 20:28-30; Efɛzikaw 4:11-15; Ezekiyɛli 34:2-5; 1 Tesalonikaw 5:12-14; Zaki 5:14:3).

Pol y'a sɛbɛ 1 Tim 3:1-7 ani Titi 1 kɔɔɔ ko walisa cɛɛw ka se ka sagadɛndɛ baara kɛ, u ka jini ka kɛ ni jogo dɔɔw ye. “Kuma nin ye tije ye: ni mɔɔɔ min y'a latige ka kɛ .kɔɔɔsi r, a b'a fɛ ka .baara numan . Ayiwa, lanabagaw ta jɛnkuru kɔɔɔsibaga ka kan ka kɛ mɔɔɔ jarakibari ye, musokelentigi, min bɛ se a yɛɛ ra, min bɛ se a yɛɛ ra, min bɛ mɔɔɔ boja, min bɛ lonanw ladon, min bɛ se ka mɔɔɔw karan, min kana kɛ dɔɔɔɔ ye, min kana kɛ fariman ye, min tun be mɔɔɔ sabari, min kana kɛ kɛlɛkɛbaga ye, min kana kɛ wari kanubaga ye. A ka kan k'a yɛɛ ka denbaya mara ka jɛ ani k'a file ko a deenw be menni kɛ a fɛ ni bonya ye. (Ni mɔɔɔ min m'a yɛɛ ka denbaya maracogo lɔn, o tigi be se k'a janto Ala ka lanabagaw la cogo di?) O tigi man kan ka kɛ mɔɔɔ ye min nana diinan mɔɔɔkɔɔɔ kɔɔsa la, n'o tɛ, a be se ka .

aw ye aw yeƐ bonya, ka ben kiti kelen kɔɔ, i n'a fɔ sutana. A ka kan ka tɔɔɔnuman sɔɔ kenema fana, waasa a kana ben Sutana ka jɔɔ kɔɔ." Bibulu fɔɔ dɔw be ni "everi ka baara" ye sanni ka ke kɔɔsibaga ye.

"Kɔɔsibaga"²- Bibulu dɔw ye Grekikan kumaden bayelema cogo benbali la .*episikopew i n'a fɔ* "everi ka baara." Bishop tun ye tɔɔ ye min tun be di gofereneman ka baarakela sifa caaman ma, kɔƐ, u y'o tɔɔ ta ka lɔɔɔɔ sɔɔ Katolikiw ni Angelicin ka jenkuluw kɔɔ (etymonline.com). "Baara" daƐ te Grekikan sebenin kɔɔ.

²Gerekikan kumaden e .*piskɔpikɔɔ* ko kɔɔsilikela, kɔɔsilikela ani kɔɔsilikela (o kɔɔ, kɔɔsilikela). Bibulu ka Grekikan na e .*piskɔpio* ye wale ye, Ala be adamadenw ta siraw, o kewalew, o jogow laƐ, ka o seƐseƐ, janko k'u ka danbe latige ka keƐ n'o ye, a kera nisɔndiyako ye wo, a kera nisɔngoyako ye wo; seƐseƐeli, seƐseƐeli, viziti wagati min na a bena adamadenw niinw seƐseƐ; o kɔɔ, Ala ka kiti wagati ra. (Tayeri ta)

³KELE "baara numan ," - baara ye baara ye, walima baara, biro te. A bɔra Gerekikan daƐ na .*érgoukɔɔ* ye wale, kewale, walima koo dɔ ye min kera.

N'u tun be min weele ko setigiya" u tun b'o jati i n'a fɔ "jogow" wala baarakeminanw walisa ka mɔɔw kalan, k'u fɔɔmasɔn ani k'u kɔɔsi baara ke, o tuma na, u kɔɔ weƐ lo be sɔɔ.

1 Timote 3nan ani Titi 1nan.

Sebelikela ka faamuyali

aw ye Kirisita ta kuma minɛ ka na	ka Krista n'a ka cidenw ka kalanw lɔn .
nɛni sanƐ	a ma dayeƐ ka kɔɔfɔli ke
tɔɔɔnuman, jalakibali	tɔɔɔ numan sɔɔ kenema mɔɔw Ɛ
muso kelen ce .	Muso caaman furubaga te, a ma furu hali bi a muso ma furu sa sebe di a ma .
hakilitigi, hakilitigi	a be baara ke ni hakilitigiya ye
Ɛreminɛbaga	kololi, kanɔn kɔɔnɔn te
bonyabagatɔ	labennin, jogo numan
lonanw bisimila	a b'a janto tɔw mako la
be se ka mɔɔw kalan	barika ka bon kumamɔɔnya la
a kana di dɔɔmin ma .	Ka dɔɔ min ka damantɛmɛ, ka keƐ ke

a ma ke mɔɔɔfagabaga ye (fariyakokela)	kelekelela te wala dimi joona
numan	a be numanya ke ani k'a janto tɔɔw la
keleebali te	sɔɔɔli te – “Ne ka faamuyali bɔra Bibulu kɔɔɔ” o kɔɔ ko i ka faamuyali te .
nataba te	t'a ke bololafenw ye a jɛnako fɔɔ ye .
k'a yeɛ ka denbaya mara	denbaya be balo sɔɔ kɔɔ, u te wari bɔ
kana ke mɔɔ ye min yelemana kɔsa la	ka kan ka kɔɔkɔliw kunben i n'a fɔ kerecen .

Sagadende baara be lon ni gerekikan kumaden saba lo ye.

Diinan mɔɔkɔɔw(Gk.*peresibuterɔɔ*) – tɔɔ min b'a yira ko kɔɔya, cekɔɔba.

Kɔɔsibaga/kɔɔsibaga/kɔɔsibaga/kɔɔsibaga(Gk.*Episikopi*) - min be tɔɔw lasomi farati minw be yen, k'u kɔɔsi, k'u kɔɔsi, k'u segesege, k'u mako wasa ani k'u kalan. (Tayeri)

Sagadendelaw(Gk.*poimen*– balobaga ani latangabaga faratiw ma.

Komi diinan mɔɔkɔɔw ka kan ka ke mɔɔ kɔɔɔninw ye, ka Ala sago lon a ka legilizi koo la, ani ka sɔɔ k'a ka mɔɔw ka nafa bila a yeɛ ka nafa jɛ, a ka ni ka gwɛ ko kanuya baara lo, baara te min ka kan ka ke wala lɔɔkɔ min ka kan ka bonya.

Bibulu kɔɔ diinan mɔɔkɔɔw/sagadendela/kɔɔsibaga/kɔɔsibaga/kɔɔsibaga ka kan ka ke ni:

kele. jɛɔkɔɔɔya sɔɔ min b'a ni Ala n'a ka kafo kerecenw ce.

b. Krista n'a ka cidenw ka kalanw lonni n'u faamuyali numan, walisa ka kerecenw laben u ka baara kama, o min ye ka baara ke Ala ye n'u b'a sago ke, ani k'u ke mɔɔkɔɔbaw ye Ala ka cogoya la.

c. Se min b'u ye ka ngalon kalanw lon ani ka sababuw di minw be u ka mara kɔɔ, u k'o kalanw kalan, k'u lon ani k'u ka setigiya sɔɔ k'o kalanw sɔɔ. Neyirali fe, u ka wagati la, mɔɔw tun be kalan min ke, o ye ko farisogo beɛ ka jugu. Yesu tun te se ka ke adamaden farisogo jugu ra; o la, A tun ye jinamoriya dɔɔɔ lo ye – Gnosticisme.

d. Danfara min be faamuyali/miiri ni ngalon kalan ce, o lonniya.

e. Se min b'u ye ka jɛmine k'a sɔɔ u t'u ka miiriyaw waajibiyi tɔɔw kan.

f. Alako ta fan fε, baarakeminan minw ka ɲi ka ke walisa ka sagadende baara ke, u faamuyali ka ɲε ani u ka se k'u ke ka mɔgɔ minw lafasa a ka mara kɔkɔ, k'a kerecenɲɔgɔnw bila ka taga Alako dumuni na, k'u kɔgɔ ka ke i n'a fɔ Krista ani k'u tanga Alako ta fan fε mɔgɔfagalaw ma.

Pɔli ka o sεbe wagati le ra Yahudiyaw ni Ɖɔmukaw tun be kerecenw tɔkɔra wagati min na. O kama, sagadende baara tun ka di minw ye, olu tun labennin lo k'u niin bila farati la walisa k'u balimaw latanga. Balimaw ka hεereko tun kɔkɔtanin lo ka tεme a farisogo kan Alako ta fan fε. O tun tε bonya, fanga wala tɔgɔba ye, nka baara faratinin lo min tun b'a ɲini:

1. Nεge min b'a la k'i balimaw latanga hali n'o bena a niin sara.
2. Ka se ka mɔgɔw kalan, o kɔkɔ ko k'u ka kalan n'u ka haminankow fɔ ka ɲε (o bɔra Gerekikan kumaden na .*didaktikɔsi kɔkɔmin* be se kalan na -Thayer).
3. Muɲuli - ka pan ka bɔ bolo la walima ka teliya ka kiti tige.
4. Hinε, kanuya ani yafali.
5. Ɔεɲɔgɔnya sɔbe ni Ala ka mɔgɔw ka dimiw, u ka dusukasiw ani u ka kelew ye.
6. Cεε tilenninw, u tε mɔgɔ yerekebaliw ye.

Ala ye lasɔmini min di Ezekiyeli ma, o ɲesinna sagadendelaw ma a ka Masaya la Alako ta fan fε.

«Matigi Ala ka kuma fɔ ne ye ko: (Ezekiyeli) «Adamaden, kiraya ke Izirayeli sagagbenbagaw kama (o kuntigiw); ciraya ke k'a fɔ o ye ko: «Dunɔɲatigi Ala ko: Bɔkɔ bena aw Izirayeli kuntigiw sɔkɔ, aw minw be janto o yere dama ra! Yala sagadendelaw man kan ka janto sagaw la wa? Aw be mugumugu domu, ka sagasi faniw don aw yere ra, ka beɲanɲumanw kannatige, nka aw tε aw janto sagaw ra. I ma .

kele. barikantanw barika ka bon .

b. banabagatɔw keneya

c. ka mɔgɔ joginninw siri.

d. tununinw lase kɔfε

e. tununinw ɲinina.”

Yala o tε baara wala baara ye min ka kan ka ke Layidu Kura sagadendelaw fε wa?